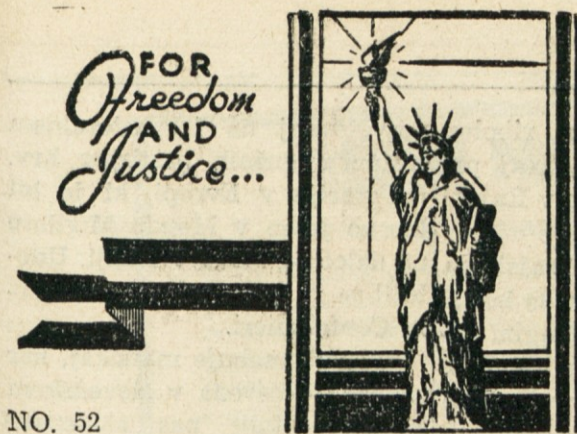

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN-HOME

NO. 52

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND OHIO WEDNESDAY MORNING, MARCH 14, 1962

STEV. LX — VOL. LX

Diefenbaker: Liberali birokrati in socialisti!

Predsednik kanadske konservativne vlade nakazal glavne linije volivne borbe.

QUEBEC, Can. — Kanada se pripravlja na volitve, čeprav te še niso bile uradno objavljene in napovedan njihov datum. Obe stranki, konservativna, ki je na vladi, in liberalna, ki vodi opozicijo, uporabita vsako priložnost za pripravo volitev, za pridobivanje volivcev.

Ko je prišel predsednik vlade John Diefenbaker preteklo soboto sem na prireditve v čast rudarskega ministra Jacquesa Flynna, je liberalno stranko označil za stranko birokratov in socialističnih gospodarskih načelnikov, ki širijo temne napovedi, strah in pesimizem. Predsednik konservativne vlade je trdil, da delajo vodniki liberalne stranke to zato, ker, kadar gospodarstvo napreduje, liberalna stranka nazaduje. Napovedal je lahko zmago konservativne stranke.

Diefenbaker je pokazal na Hazena Argue, bivšega vodnika socialistične stranke, ki je nedavno izstopil iz Nove demokratske stranke in se pridružil liberalni češ, da je naglo spoznal, "kje bo našel primerno ozračje za svoje levičarske socialistične ideje."

Diefenbaker se zaveda, da volivna borba ne bo tako lahka, je preveč trezen politik, da ne bi videl znakov novega razpoloženja volivcev, ki niso vedno ugodni za njegovo stranko. Njegove ni so namenjene največ lastizjave so namenjene največ lastnim pristašem, da jim vlijejo poguma in podjetnosti.

Delo "Zveze za napredek" v prvem letu je bilo v glavnem dobro

WASHINGTON, D. C. — Zveza za napredek je dala obširno poročilo o svojem delu tekom prvega leta obstoja. Delala je pravzaprav šele od avgusta naprej, pa je vendarle razdelila med 19 držav Latinske Amerike nad milijon dolarjev. Dejansko je bila izplačana samo šele četrtina, ostane pride na vrsto tekom tega leta. Poročilo je sicer optimistično, toda ne taji težav.

Precej držav v Latinski Ameriki se zmeraj noče začeti z davčno in agrarno reformo, druge pa nečisto ničesar prispevati in čakajo samo na podporo. Na drugi strani pa akciji nasprotujejo bogataši, ker nečisto plačevati več davkov in se bojijo agrarne reforme. Njihovi zavrniki v odporu proti akciji so komunisti.

Poročilo pravi tudi, da bo treba sodelovanje med državami in našo administracijo poenostaviti. Napoveduje tudi, da bo Kennedy zahteval za prihodnje leto najmanj \$600,000,000 za podporo in posojila v okviru "Zveze za napredek."

Cloudy
Vremenski prerok pravi:

Oblačno, naletavanje snega. Najvišja temperatura 36,

Novi grobovi

Hedwig (Mary) Strekely

Po dolgi bolezni je preminula na svojem domu na 463 E. 118 St. Hedwig (Mary) Strekely, rojena Rieser, stara 73 let. Bila je vdova, soproj Louis je umrl leta 1945. Tukaj zapuša hčere Zello, Anno Miller, Frances in Martho, 5 vnukov, brata Raymond in Josepha, sestre Zello Schnieder, Paulino Bove in Cloro ter več drugih sorodnikov. Poprej so umrli sinova Louis in Jacob, sestri Ann Schnieder in Dorothy Foehringer. Rojena je bila v Collingsburgu, Pa. Bila je članica Društva Svob. Slovenke št. 2 SDZ. Pogreb bo v petek zjutraj ob 10:15 iz Jos. Zele in Sinovi pogreb. zavoda na 6502 St. Clair Ave. v cerkev sv. Alojzija ob enajstih, nato v družinski grob na Kalvarijo.

Margaret Marolt

Umrila je 80 let stara Margaret Marolt, roj. Speh, z 1155 E. 174 St., doma v Kozariščah pri Ložu. Pogreb bo iz Grdinovega pogreb. zavoda na Lake Shore Blvd. v soboto.

Rusija še ne bo delala malih avtomobilov

MOSKVA, LSSR. — Rusčev je še pred leti obljubil ruskevm delovnemu človeku, da bo ruska avtomobilska industrija začela v oktobru 1960 izdelovati majhen avtomobil po vzoru nemškega Volkswagna. Na zadnjem zasedanju glavnega odbora KPS je pa moral priznati, da z delom niso začeli jeseni leta 1960 in da tudi ne vedo, kdaj b o d o začeli, ker je industrija preveč zaposlena s proizvodnjo strojev za kmetijstvo in industrijo. Vsekakor novega "Zaporočca," ki bi trošil galon bencina na 40 milj, še ne bo tako hitro na trgu.

Kanada ima preko 18 milijonov prebivalcev

CITAWA, Can. — Po uradnih podatkih je imela Kanada 1. junija 1961 skupno 18,238,000 prebivalcev. Tekom zadnjih 10 let je število izredno poraslo, deloma zaradi povečanega vseljenja v prvem desetletju po drugi svetovni vojni.

Castro omejil oskrbo prebivalstva z živili

Vodnik komunistične revolucije na Kubi dolži za pomanjkanje živil ameriško gospodarsko blokado.

HAVANA, Kuba. — Pomanjkanje živil je bilo na Kubi občutno že dalj časa. Castro je ljudem obljubljal, da se bo položaj izboljšal, kakor hitro se "rezmere uredi." Sedaj jim je povedal, da to do nadaljnjega ne bo mogoče zaradi "brutalne gospodarske blokade" od strani Združenih držav. Napovedal je, da bo omejitve ne samo za meso, maščobe, riž in fižol, ampak tudi za mleko.

Castro je priznal, da je veliko pomanjkanje mila, zobne kreme in raznih čistilnih sredstev in bo vse to prišlo sedaj tudi na nakaznice, med tem ko je bilo doslej še v prosti prodaji. Mleko bodo prodajali na nakaznice šele od 26. marca dalje. Del odgovornosti za pomanjkanje vrača Fidel Castro tudi na domače nasprotnike, ki sabotirajo napore vlade. Castro je poklical mlade fante in dekleta pod orožje in zgradil oborožene sile, kot jih Kuba ni nikdar poznala. Razumljivo, da je potem občutno pomanjkanje delovne sile. Več deset tisoč sposobnih ljudi je v zadnjih letih na en ali drug način zapustilo deželo.

Zdaj še ne!

LONDON, Vel. Brit. — Angleški letalski minister Amery je v splošnem domu dejal, da Sovjetska zveza zdaj še ni sposobna z atomskim napadom uničiti Združene države v taki meri, kot so te sposobne uničiti Sovjetsko zvezo, da pa do tega ni več posebnih daleč.

Amery je poudarjal, da zaupa v Združene države, da bodo v slučaju grozečega napada Sovjetije na Vel. Britanijo stale te z vsjo svojo silo ob strani, pa se je vendar zavzemal za to, da mora Velika Britanija ohraniti svojo lastno atomsko orožje, če naj bo varna pred sovražnikovimi grožnjami in — napadom.

— V Združenih državah je okoli 355,000 slepih ljudi.

Po desetih letih se je odločil za vrnitev

PEIPING, Kit. — Andrew Condron je bil edini angleški vojni ujetnik v komunističnih rokah, ki se je ob koncu korejske vojne odločil ostati na Kitajskem. Sedaj je objavil, da se je odločil s svojo ženo in sinom vrniti domov na Škotsko. "Čakali smo, da bi bil otrok dovolj velik, da bi lažje prestal potovanje" je dejal Condron, ki se je kmalu po svojem prihodu na Kitajsko oženil z neko tam živečo mlado Francozinko.

Dejal je, da se je na Kitajskem marsikaj naučil, da pa je dežela malo zaostala. On je študiral kitajščino na peipinški univerzi, nato pa je poučeval angleščino na inštitutu za tuje jezike. Kasneje sta z ženo prevajala kitajsko filmsko besedilo v angleščino.

Condron je zatrjeval, da ni komunist, da pa je proti vojni. Za domov se je odločil, ko ga je angleška admiraliteta brisala z liste vojaških dezertirjev in ga odpustila. Če pride domov, ne bo imel torej z oblastmi nobenih težav.

Uradniki štrajkajo v Mednarodnem delavskem uradu

Zeneva, Šv. — Kar se rado primeri v uradih naših delavskih unij, se je sedaj pripetilo tudi v glavnem uradu Mednarodne delavske organizacije v Zenevi. Vseh 500 uradnikov je začel štrajkati. Tacejo doseči višje plače in boljše delovne pogoje.

Za vodstvo organizacije je štrajk nekoliko neprijeten, saj ima ona sama za cilj, da pomaga delavcem po vsem svetu do zboljšanja njihovega gnotnega položaja.

Kakšne skrivnosti je le odnesla?

BERLIN, Nem. — Mlada in brhka Nemka, osebna tajnica visokega uradnika v francoski obveščevalni službi, ki je užival polno zaupanje tako svojega šefa kot njegovih sodelavcev, je pobeževala v Vzhodni Berlin.

V krogih zahodnih obveščevalnih služb ugibajo, kakšne skrivnosti je vse lahko odnesla s seboj Rusom.

WASHINGTON IN LONDON ZA ISTI NAČRT V ŽENEVI

Združene države in Vel. Britanija bodo predložile danes ob otvoritvi razorožitvene konference skupen načrt za končanje preskušanja atomskega orožja in način nadzora, ki naj prepreči njegovo izigravanje.

ŽENEVA, Šv. — Zunanji ministri treh atomskih sil, Amerike, Sovjetske Zveze in Vel. Britanije, se posvetujejo že tretji dan, ne da bi dosegli kak viden uspeh. Danes se bodo sestali v vili britskega zastopstva in verjetno poleg o berlinskem vprašanju razpravljali največ o razorožitvi in o načrtu za končanje preskušanja atomskega orožja. Danes bo namreč tu odprta razorožitvena konferenca, ki bo razpravljala o obeh teh vprašanjih. Konference se udeležuje 17 držav članic razorožitvenega odbora Združenih narodov, med tem ko 18. Francija, svojih zastopnikov ni poslala, češ da je sedanja konferenca nepotrebno tratenje časa.

Predstavniki Združenih držav in Vel. Britanije so sinoči objavili, da sta obe sili istega mnenja glede predlogov Sovjetske zvezi o končanju preskušanja atomskega orožja in načinu nadzorovanja, ki naj onemogoči tajne priprave za izvedbo novih preskusov, kot jih je izvedla lani Sovjetska zveza. Skupno stališče je bilo objavljeno po sestanku državnega tajnika Ruska z zunanjim ministrom Home-om.

Britski zastopniki so zatrjevali, da so istega mnenja z Amerikanci, pa pri tem priznali, da ni učinkovitega načina za odkritje tajnih priprav za nove preskuse. Združene države so med tem na stališču, da mora biti nekaj storjenega, da se ne bo zgodilo ponovno kaj takega kot lani, ko so Sovjeti nenadno začeli vrsto preskusov, za katere so bile potrebne dolge priprave.

Pred novimi boji v Kongu

ZDRUŽENI NARODI, N. Y. — V okolici glavne tajnika so prepričani, da ne bo prišlo do sporazuma med Combejem, predsednikom Katange, in Adulom, predsednikom kongoske vlade, dokler ne bodo Združeni narodi nastopili znova z vojaško silo. U Tant bi se še odločil za tak korak, pa se boji, da bi to dvignilo v Kongru v Washingtonu tako nejevoljo proti Združenim narodom, da bi odklonil podpis sto milijonov dolarjev posojila Združenim narodom.

Holandija in Indonezija govorila o N. Gvineji

Na posredovanje Združenih držav sta se Holandija in Indonezija odločili za tajne razgovore o Novi Gvineji.

HAAG, Hol. — Indonezija se že dolgo poganja za Novo Gvinejo, ki je bila nekdanj v sklopu Holandske Indonezije, pa je ostala pod nizozemsko upravo, ko je postala Indonezija po drugi svetovni vojni neodvisna država.

Nizozemci so svoj del Nove Gvineje ponudili v upravo Združenim narodom, niso pa jo voljni prepustiti Indoneziji, ne da bi prej o tem prebivalstvo samo povsodalo svoje mnenje.

Ko je Indija zasedla portugalsko posest v Indiji, se je Sukarno, predsednik Indonezije, odločil za podoben nastop proti Novi Gvineji. Na vojaški nastop se pripravljajo že dolgo in v Amsterdamu in Haagu so resno zakrbljeni, da utegne nastopiti z vojaško silo. V tem slučaju bodo ozi Novo Gvinejo branili.

Glavni tajnik ZN U Tant je posredoval v sporu tako v Amsterdamu kot v Djakarti, pa doslej brez posebnega uspeha. Na prizadevanje Združenih držav sta se končno obe vladi odločili na tajne razgovore.

Zadnje vesti

CLEVELAND, O. — Srednji zahod in Severovzhod sta dobila včeraj zopet nov sneg, ki je zametel ceste in domove in prisilil na primer v Nebraski 100 šol, da so zaprle svoja vrata. Ponekod v Novi Angliji je padlo snega do 20 palcev, v Dakotah in Minnesoti pa imajo zamete visoke tudi do 10 čevljev in več.

BERLIN, Nem. — Sovjeti so včeraj znova skušali motiti letalski promet med Berlinom in Zah. Nemčijo. V letalske koridorje so poslali svoja vojaška letala v istem času v istih višinah, kot so bile določene za zavezniška civilna letala. Sovjetska letala so v bližini koridorjev znova odmetala večje količine kovinskih lističev, da bi ovirala delovanje radarjev.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Kennedy je izjavil, da bodo Združene države izvedle takoj vsak dogovor o razorožitvi, ki bi bil dozvojen v Zenevi. Dejal je, da bodo zastopniki ZDA delali za "sporazum na čim širši osnovi čim prej".

Iz Clevelanda in okolice

Rokoborba—

V četrtek zvečer ob 8:30 bodo v Areni znova nastopili rokoborci. Glavna zanimivost bo nastop Don Lea Jonathana proti Bobu Brazilu.

Iz bolnišnice—

James Sepic z 29600 Sylvia Dr., Willoughby, se je vrnil iz Euclid Glenville bolnišnice, kjer je bil ves mesec, in se zahvaljuje za obiske, darila in pozdrave.

Seje ne bo—

Društvo Collinwoodske Slovenke št. 22 SDZ ne bo imelo za nočjo napovedane seje. Ta bo šele v aprilu.

Zadušnica—

V petek ob osmih zjutraj bo v cerkvi sv. Lovrenca sv. maša za pok. Anno Fabec ob sedmi obletnici smrti.

Jutri ob 6:30 bo v cerkvi sv. Lovrenca sv. maša za pok. Antona Zeleznik ob 1. obletnici smrti.

Jutri ob sedmih zjutraj bo v cerkvi sv. Kristine sv. maša za pok. Mihaela Preskar ob 2. obletnici smrti.

Tečaj za samovozače—

V prostorih Avtomobilskega kluba na 2605 Euclid Ave. se bo v plesni dvorani v 3. nadstropju začel 27. marca tečaj o vožnji avtomobila v slovenščini pod pokroviteljstvom Nationalities Services Center, Mayor's Safety Education Committee, Women's Division, Cleveland Automobile Club in Cleveland Police Dept. Tečaj je brezplačen. Prijave sprejema Nationalities Services Center na 1620 Prospect Ave., tel. 781-4560.

Pozdrav iz Kalifornije—

Mrs. Mary Mozic z 1140 E. 60 St. pošila svojim znancom pozdrave iz Long Beach v Kaliforniji, kjer je že dalj časa na počitnicah pri svoji hčeri in zetu Mr. in Mrs. Richard Kocivar.

Vztrajno delo—

Na tukanjski Western Reserve University proučujejo vneta raka in rakasta obolenja. Trenutno vrše 50 različnih nalog, ki stanejo letno skupno okoli \$600,000. Vodja raziskav je dr. W. Heston.

Proti povečanju števila vard—

Mestni svet se je z veliko večino izjavil za povečanje števila vard od 33 na 36, Citizens League pa se je včeraj izjavila proti temu in poziva volivce, naj predlog zavrnejo, ko jim bo pri volitvah predložen. Mestni svet je že sedaj dovolj velik in nam novi mestni odborniki niso nič potrebni, zatrjuje Liga.

Prilika zamujena ne vrne se nobena!

WASHINGTON, D. C. — V Beli hiši priznavajo, da so ga polomili, ko so pritiskali v Senatu k glasovanju o novem mestnem tajništvu. Predsednikovi svetovalci trdijo, da bi bili verjetno brez težav dosegli potrditev, če bi počakali, da bi bile mimo primarne volitve na Jugu dežele.

Predsednik Kennedy je hotel ustanoviti posebno tajništvo za vprašanja mest, toda Kongres je njegov načrt zavrnil.

EVIAN, Fr. — Razgovori med francosko vlado in alžirskimi uporniki se nadaljujejo, toda razlika je še vedno zapletena, kot trdijo francoski viri.

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Zedinjene države:

\$14.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$4.50 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Zed. držav:

\$16.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$4.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$14.00 per year; \$8.00 for 6 months; -4.50 for 3 months.

Canada and Foreign Countries:

\$16.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months.

Friday edition \$4.00 for one year.

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

83

No. 52 Wed., March 14, 1962

Jugoslavija: hrana in stanovanje v številkah

Današnji uvodnik naj govori s številkami, kako se ljudje v Jugoslaviji hranijo in kako stanujejo. Številke so vzete iz "Ekonomske politike" od 14. oktobra 1961. Kar se tiče prehrane, se nanašajo na dve leti: na leto 1956, ko je jugoslovanski režim začel skrbeti za "boljši življenjski standard" prebivalstva, in na leto 1960, ko se kažejo posebni uspehi te gospodarske politike. Številke o stanovanjih se nanašajo samo na l. 1960-1961 (prvo polletje).

I. Prehrana v številkah

Obe tabeli temeljita na isti izbiri hrane. Zato je izredno lahko ugotoviti, koliko se je prehrana izboljšala v petih letih. Tabela sta zanimivi po tem, da nista v dinarjih, ampak v kilogramih, litrih in komadih. Na ta način se tistemu, ki se zanima za tabeli, ni treba ozirati na padanje kupne moči dinarja. Lahko pa tudi primerja jugoslovanski standard s svojim.

Glasom števil so delavske, uradniške in kmetske štirčlanske družine porabile v obeh letih sledeče količine trdne in tekoče hrane:

Leto 1956		Delavska	Uradniška	Kmečka
Kruh (moka)	kg	436	398	824
Meso	kg	99	106	76
Maščobe	kg	64	63	40
Mleko	litrov	307	344	292
Jajca	kom.	301	379	244
Sladkor	kg	56	59	24
Krompir	kg	187	173	216
Fižol	kg	23	20	48
Ostala zelenjava	kg	185	179	164
Sadje	kg	122	137	72

Leto 1960		Delavska	Uradniška	Kmečka
Kruh (moka)	kg	433	410	768
Meso	kg	102	121	84
Maščobe	kg	65	64	44
Mleko	litrov	297	345	312
Jajca	kom.	348	468	276
Sladkor	kg	60	67	28
Krompir	kg	163	148	188
Fižol	kg	21	18	32
Ostala zelenjava	kg	200	210	168
Sadje	kg	138	165	100

Najbolj pade v oči, da se kmetskim družina godi slabše kot delavskim in uradniškim. Samo kruha in krompirja pojedo letno več kot delavci in uradniki. Zato pa trošijo manj mleka, jajc, mesa in maščob, dasiravno vse to pridelujejo doma. Na drugi strani pade tudi v oči, da prevladujejo skromnejši predmeti prehrane, kot sta kruh in krompir. Čim kvalitetnejša je hrana, tem manj jo pride na mizo.

Vsaka primerjava z našim ameriškim standardom je seveda porazna za — Jugoslavijo. Primerjavo si lahko izračuna vsak sam. Primerjava bo posebno poučna, ako preračuna vse številke na teden in jih primerja s tem, kar sam tedensko potroši.

Pade v oči tudi primeroma počasen napredek v prehrani. V dobi petih let bi bil lahko večji, saj je v drugih državah tudi. Kruh in mleko sta zmeraj na prvih mestih, le krompir je odstopil tretje mesto zelenjavi.

Številke potrjujejo znova velik vpliv politike cen na prehrano. V Jugoslaviji so namreč cene svobodne samo na papirju, v resnici so pod režimsko kontrolo v eni ali drugi obliki. Čim bolj je kak predmet kontroliran, temvečjo vlgo igra v prehrani. To velja na primer za moko, kruh in mleko. Kakor hitro zmanjka trdne režimske kontrole pri cenah, potrošnja pada, na primer pri zelenjavi, jajcih, sadju itd. Drugače si ne bi mogli razlagati, da štirčlanska družina porabi letno več litrov mleka kot komadov jajc! Značilno za jugoslovansko revščino v prehrani je razmerje med potrošnjo sladkorja in krompirja, posebno pri kmetskih družinah. Revščino dobro osvetli tudi potrošnja maščob: štirčlanska družina jih more potrošiti tedensko komaj nekaj nad dva funta, kar je izredno malo, ako pogledamo, da tudi potrošnja mesa in mesnih izdelkov ni bogata.

Kako spraviti te številke v sklad s splošno trditvijo, da se ljudem sedaj godi boljše kot prej. Ako smatramo kot "preje" dobo 1945-1955, je to res. Za zadnjih pet let pa tega ne bi mogli trditi. Na zunaj se jima sedaj gotovo godi boljše, toda samo par dni v tednu, ostale dneve se morajo zadovoljiti s slabšo hrano. Verjetno se jim dobro godi nekaj tednov v letu, v ostalih tednih si morajo pritrjavati na račun "dobrega življenja v nekaj tednih." Nedelje, prazniki in gostje, to so prilike za boljše hrano, navadni delovni dnevi kažejo na mizi stisko in revščino.

V l. 1961 se je hrana v Jugoslaviji zelo podražila, cene

za deželne pridelke so hitreje rastle kot cene ostalim predmetom dnevne potrošnje. Podobno tendenco ugotavljajo tudi za prva dva meseca letošnjega leta. Zato dvomimo, da bi se gornja slika v številkah kaj izboljšala, ako bi jo sestavili po podatkih naših dni.

"RAJSKA DOLINA" IN DRUGO. — Ta ali oni bo rekel, to pa ne spada v kak spis o Chicagi. Seveda ne. Ampak o "Rajski Dolini", ki so jo skušali Slovenci pred kakimi 70 leti ustanoviti v Kaliforniji se je mnogo in večkrat govorilo in pisalo v Chicagi. Torej bodo te vrstice povedale le nekaj, kaj se je govorilo in slišalo tu in tam v naši Veliki Chicagi o "Rajski Dolini".

Pred par leti nazaj, me je neki novi Slovenec, mlad fant še, ko smo govorili o nekaterih slovenskih pionirjih v Ameriki vprašal:

"Vi, ki ste že dolgo tu v Ameriki, gotovo veste kaj o tisti Rajski Dolini v Kaliforniji? Kako pa, kje pa je tista Dolina? Kako bi se pa prišlo tja?"

In z odprtimi ustmi je čakal, da bi mu povedal kje je in kako se pride tja. Mlad fant je kazal podjetnost in ime "Rajska Dolina" mu je najbrže vzbudilo podjetniško domišljijo. Amerika je že od nekdaj bila nekaj mavrični privid priseljencem, v katerem so se lesketale vse vrste prilike do "zlatih gradov". No, nekateri so jih tudi res dosegli do nekih mej in mer.

Neki taki mavrični prividi so privedli do tiste "Rajske Doline" skupino slovenskih priseljencev pred kakimi 70 leti.

O tisti "Rajski Dolini" so vedeli dosti povedati (če je bilo vse točno in resnično, kdo ve?) razni zlatarji, krošnjarji, ki so potovali v prejšnjih desetletjih po raznih rudarskih in drugih naselbinah po zapadu, severu, jugu, po osrednjem zapadu in vzhodu, kjer so naši ljudje živeli. Pokojni Pogorelec, Stonič in še nekaj drugih so o tem radi kaj pripovedovali.

Starejši slovenski ččgg. duhovniki kot n. pr. Msgr. Jožef Buh, Rev. p. Ciril Zupan, Very Rev. dekan M. Šavs in še drugi so vedeli mnogo o Rajski Dolini. Škoda, da prav točno napisanih lastnih spominov prav iz tistih let menda nobeden ni pustil o tem za seboj. Več ali manj se vse opira le na govorice in pripovedovanja. Računati se more torej le s tem o tej zadevi.

Ko smo leta 1941 obhajali v Chicagi zlati jubilej "Amerikanskega Slovence", je prišel na slavnost iz Shakoepa, Minnesota, tudi pokojni g. dekan M. Šavs, kateri je leta 1893, ko je bil še bogoslovec v St. Pavelskem semenišču, ob počitnicah p o m a g a l pok. Msgr. Buhu urejevati list "A.S." v Tower-ju, Minnesota. V tistem času se je ustanavljala "Rajska Dolina". Na banketu "A.S." se spominjam je nanesel pogovor na zadevo "Rajske Doline" in vsi smo radovedni začeli popraševati gospoda dekana Šavs, naj nam pove, kaj in koliko je njemu znano o Rajski Dolini.

Dekan Šavs je začel pripovedovati, da je prejel tiste čase več dopisov za objavo v "A.S.", od pokojnega ččg. Petra Jerama, ki je ustanavljal tisto farmarsko naselbino v Rajski Dolini. Radi nekaterih opazk tu in tam je vprašal Father Buha, kaj on misli in

kako mnenje ima on o tistem podjetju?

"No in kaj je bilo mnenje Father Buha?" — smo vprašali dekana.

"Hm," je nekam čudno pogledal na nas, "Father Buh je bil nekaj časa tiho. Po kratkem premišljevanju je pa dejal:

"Jaz ne verujem v Rajsko Dolino. Tudi zamislil ne odobravam. Gospod se bo opekel. Krščanski komunizem je lep cvetel v apostolskih časih. Za sedanje razmere pa ni. Gospod Jeram bo neprijetno razočaran. Kranjec misli najprvo na svoje grolo in na svoj trebuh. Le govori mu o lepi misli, da dela vsak za vse in vsi za vsakega. Poslušal bo in si mislil: jaz sem prvi, kar je meni prav to bo. Jeramove dopise objavljam z njegovim podpisom. Z njim se v tej zadevi ne strinjam, voščim mu pa najlepše uspehe."

Tako je govoril Father Buh tedaj še mlademu bogoslovcu Šavs leta 1893.

Dekan Šavs je o zadevi "Rajska Dolina" tudi objavil leta 1940 med drugim tudi to le:

"Father Peter Jeram je bil svoječaso (pred Rajsko Dolino) osemnajst mesecev župnik v Shakoepu, Minn., kjer je potem dolgo let pastiral dekan Šavs. Ko se je slednji mudil na potovanju v San Francisco, je naletel v frančiškanski župniji v S.F. na starega misijonarja patra Titusa, kateri je tiste čase, ko se je ustanavljala Rajska Dolina po tistih krajih misijonaril. Pok. dekan Šavs ga je začel izpraševati o Father Jeramu in o "Rajski Dolini". Dekan Šavs navaja, da mu je tako-le odgovorjal:

"O, yes, Father Jeram (angleško so izgovarjali njegovo ime "Žeram"), tega so prekrstili v "Čif Zeronimo" in ga tako nazivali, ko je nas obiskaval v San Francisco.

"Čif Zeronimo" je bil glavar v Eden Valley (Rajska Dolina), v okraju Mendocino, severno od mesta San Francisco. Bil je sanjač svoje vrste; trdno je veroval v krščanski komunizem. Odločil se je, da pripravi dobre domove in kmetije za večje število naseljencev. Vsi naseljenci naj bi od začetka skupno delovali. Vsi naj bi imeli enake pravice in enake dolžnosti. Vsak za vse in vsi za vsakega. Najprvo naj bi postavili veliko dolgo kolibo, ki naj bi bila skupno stanovanje za vse skupaj, obenem obednica, kuhinja in spalnica. Pozneje bi postavili cerkev, šolo in posamezne domove za vsakega naseljenca posebej. Vsak bi dobil lastninsko pravico do gotovega kosa zemljišča in tam naj bi se ustalil s svojo mogočo družino na svojem lastnem posestvu.

"V ta namen je kupil od neke družbe kakih 14 tisoč akrov res dobre zemlje. Bilo je tam obilno pašje za 1200 ovac, osem do devet sto krav in bikov. Ovece in goveda je že bila na kupljeni zemlji in je bilo vključeno v kupni cen. Bister potok iz bližnjih gor se je pretakal prav po tem zemljišču. Lesa je bilo v izobilju na tej zemlji. Plačevali

bi v petih obrokih po pet tisoč dolarjev na leto. Z zadnjim plačanim obrokom bi prešla lastninska pravica na zadružno (korporacijo) "Čif Zeronimo". Dokler pa ni vse plačano si pridrži družba popolno lastninsko pravico."

Taka je bila pogodba, kakor je to povedal pater Titus.

"Father Jeram je nabral okrog dve sto naseljencev in plačal prvi obrok. Vsak naseljenec je vplačal dve sto dolarjev v zadružno blagajno. Za to svoto je imel pravico do bodočega, lastnega doma in zemljišča. Father Jeram je iz te svote nakupil potrebnega orodja za obdelavo zemlje in za gradbo prvega dolgega poslopja. Zgradili so ga po navadi znanih "podeng" (boarding houses). V enem oddelku je bila dolga miza za obede vseh ljudi, dalje predeljen prostor za "bunke" (bunk) za spalnice v dveh vrstah, pribite kar na steno. Na zgornji "bunk" se je prišlo po lestvi, kakor v spalnih železniških vozovih. Kupil je tudi tistočasne sorte dva traktorja za oranje in brano za obdelovanje ledine. Nasadil krompirja, repe, pese, sočivja, zelja, solate in druge zelenjave potrebne za kuhinjo. Mesenine je bilo dovolj na mestu: ovce in goveda. Tudi ribarili so in nalovili bogate plene vseh vrst rib. Seveda ni manjkalo grocerij in rdečega vina, katerega je nabavil v velikih sodih in ga plačeval po tedanjih cenah 18c. za galono. Ljudje so se dobro zabavali. Tjude in so se malo zabavali. Tjude in so se malo zabavali. Tjude in so se malo zabavali.

Mesene je bilo dovolj na mestu: ovce in goveda. Tudi ribarili so in nalovili bogate plene vseh vrst rib. Seveda ni manjkalo grocerij in rdečega vina, katerega je nabavil v velikih sodih in ga plačeval po tedanjih cenah 18c. za galono. Ljudje so se dobro zabavali. Tjude in so se malo zabavali. Tjude in so se malo zabavali. Tjude in so se malo zabavali.

Je bila pač "Rajska Dolina". In pater Titus je pravil dalje, kakor to objavlja spis pok. dekana Šavs:

"Enkrat je nas povabil čif Žeronimo naj si ogledamo njegovo rančo (Ranch). Pridemo. Bilo je med tednom, pa veseljačenja je bilo dovolj. Na večjih mestih so kurili grmade od vejevja posekanega drevja in pekli jančke na drogovih in v enomer klicali: "Vruče, vruče!" ter rezali plasti vročega mesa in si ga zalivali s piskerice rujnega vinča. Prepevali so in glasno govorili, se tu in tam sprli in celo drug drugega oklofotali. Bilo je čudno življenje.

Vprašam Father Jerama: Koliko časa pa more to trajati? Kdo dela? In kje so poslopja za cerkev in šolo in posamezni domovi za naseljence?"

"Father Jeram pomenljivo zmaje z glavo, premišljuje in molči. Potem pa pravi: "Tako ne more iti dalje. Imam najboljše namene za svoje naseljence rojake. Poznam precej dobro njihovo нрав in miselnost in jim rad marsikaj spregledam. Pa tako ne more iti dalje. Če jih silim na delo, mi hitro odgovore: "Ej, gospod, čemu delati? Saj je dosti jesti in piti, so "bunki" za spati in še je dosti jancev in goveda na pašnikih. Gospod pustite nas še malo veseljačiti. Saj smo v Rajski Dolini!"

In zopet Father Jeram: "Pravim jim, moramo postaviti cerkev, šolo in vsaj nekaj poslopij za one, ki bi radi svoje družine same dobili."

Hitro dobi odgovor:

"Meni je prav, kakor je — kar pri tem naj ostane. Cerkev, šola in drugo naj le še počaka."

Pa si natočijo škof vina in hajdi čez pašnik v lozo. Kmalu se pokaže dim in zaslišijo klici: "Vruče, vruče!"

Ne, tako ni moglo iti dalje. Razumnejši so to tudi sami sprevodili in bi prav radi delali se je pretakal prav po tem zemljišču. Lesa je bilo v izobilju na tej zemlji. Plačevali hotela resno delati. "Vruče,"

pečeni janci, vino in ribolov jim je prav prišlo. "Naj pri tem ostane — saj smo v Rajski Dolini!"

Posledica tega "rajskega cirkusa" je bila, da so se boljše naseljenci drug za drugim izseljevali in odšli iz Rajske Doline. To je pa prav slabo vplivalo na mogoče priselence. Le s težavo je Father Jeram plačal še drugi obrok — tretjega ni zmogel več. Družba mu je še javila zadnji dan: če dotlej ne plača, se morajo vsi izseliti in družbi zapade njih vplačani denar in delo. Družba se je tudi pritožila, da se čreda ovac in govedi prav hitro krči mesto, da bi se naravno množila.

"Father Jeram je vedno hodil k nam v San Francisco na obisk," je dejal pater Titus. "Nek določen dan ga ni bilo. Deževno vreme je vihralo po vsej severni Kaliforniji. Mali potoki so hipoma narastli in nevarne hudournike. Popoldne istega dne, ko smo z gotovostjo pričakovali Father Jerama, pride k nam zaposlen sel iz Rajske doline in ves zmešan javi: "Gospod Jeram so šli na konju na postajo v Ukia, pa jih ni nazaj ob napovedani uri. Vsi smo v skrbeh, kaj bi se jim moglo pripetiti."

"Nas prior hitro odpravi dva patra naj gresta s selom v Rajsko Dolino in poiščeta Fathera Jerama. Prišli so nad Ukia nekaj milj do brega bobnečega hudournika, kjer so mislili priti po brunasti brvi na drugi breg. Pa brvi ni bilo. Na nasprotni strani so pač zagledali privezanega osedlanega konja, Father Jerama pa nikjer. Začeli so klicati, ali na klice je bil le jek, pa nobenega odgovora. Prenočili so v Ukia in drugi dan zopet dobro vse preiskali. S precejšnjo gotovostjo so sklenili, da je Father Jeram prišel do hudournika in videl, da s konjem ne more čez. Torej ga je privezal blizu brega, sam pa poskušal čez brunasto brvo na drugi breg. Brv se je najbrže malo nagnila v vodo in tako dala vodi večjo moč, da je voda brv potegnila in odnesla. Father Jeram je padel v hudournik, ki ga je odnesel proti morju.

Tako sem čul o tem iz ust patra Titusa.

Torej Father Jeram "Chief Geronimo" z dobrim namenom ustanovitelj "Rajske Doline", pisatelj prve slovensko-angleške slovnice, dober vesten duhovnik in nesebičen rodoljub, počiva pod hladnimi valovi Tihega morja. Mirna ti vodna odeja; sladko sanjajo do boljšega vstajenja!

"Rajska Dolina" — Eden Valley v Mendocino County, California, je še na zemljevidu. Tistih slovenskih naseljencev pa ni več, vsaj tam ne. Družba jih je odpodila. "Rajska Dolina" se je za nje razblinila v nič ...

Tako govori spis o "Rajski Dolini" pokojnega dekana M. Šavs.

Vsem nam veliko pove, zato ga tu objavljam.

Velja tudi za Slovence!

Cleveland, O. — List Nada, urad. glasilo Hrv. katol. zajednice v ZDA, ki izhaja v Gary, Ind. je 7. t. m. objavil na uvodnem prostoru v listu "Poziv hrv. dušnih pastirjev hrvatski emigraciji" (Porka hrvatskih duhovnikov hrvatskoj emigraciji) Poziv so razen hrv. člana Vrhovnega sveta za emigracijo dr. Krešimira Zoriča podpisali še vsi direktorji hrvatskih katol. misij v Evropi, in sicer dr. Dominik Sušnjara (Nemčija), dr. Teodor Dragun (Francija), p. Lucijan Kordić (Švica), dr. Evgen Beluhan (Španija) in Vilim Cecelia, direktor Caritas (Avstrija). Njihov "poziv" je sad

posvetovanj na 1. pastoralnem sestanku dušnih pastirjev hrv. emigracije v Evropi, ki je bil lansko jesen v Mondo Migliore ne daleč od Rima v Italiji. Udeležil se ga je tudi kardinal Karlo Confalonieri.

"Poziv" vsebuje marsikaj, kar zadeva — seveda v slovenskem smislu — tudi nas slovenske emigrante. Tako stoji v točki 2. med drugim tole: "Za versko in narodnostno oblikovanje naše emigracije so — poleg Cerkve in družine — nujno potrebne hrvatske šole. Emigracija brez svojih šol je obsojena že po prvih rodovih na etnično (narodnostno) smrt." — "Ob tej priliki toplo priporočamo ustanavljanje verskih in kulturnih društev, zlasti mladinskih, ki bodo v emigracijskih skupinah kvas verskega življenja in žarišča hrvatskega domoljublja."

Tretja točka v "pozivu" pa se začneja takole: "Po splošni sodbi ni bila naša emigracija še nikoli na tako hudi preskušnji in v nevarnosti za svojo versko in narodno blaginjo, kakor je ravno v današnjem času. Vsestranski organizirana komunistična ofenziva je dobila hrv. emigracijo medsebojno razklamo, čeprav se vsi zavedamo, da je v edinstvu in slogi rešitev in moč vseh zdravih gibanj in akcij."

Po svoje velja vse tudi za Slovence!

J. S.

Zahvala ZSPB

Cleveland, O. — Društvo slovenskih protikomunističnih borcev se zahvaljuje vsem, kateri so sodelovali pri prireditvi, dne 24. februarja 1962. Posebno še hvala gospodinjam, katere so pripravile pecivo, kuharicam, ki so se iskale za okusno večerjo ter našim požrtvovalnim fantom za baro.

Prireditve je bila res prijetna in domača, kar je seveda največji pripomoček! "Triglavske kvintete" iz Toronta v katerem igrajo sami fantje domobranci: Kigler Lojze, Lanoševski Stane, Zemer-nik Albin, Volk Stane in Zele Andrej. Hvala vam fantje, ker ste dobro igrali in se žrtvovali, da ste prišli k nam v tistem velikem snežnem metežu. Ključno vam, še drugič na svidenje!

Kljub slabemu vremenu je bila udeležba zadovoljiva. Prihodnjic pridite še vsi oni, ki stojite ob strani, da bomo tako boljše pomagali našim invalidom in se jim vsaj malo oddolžili.

Torej še enkrat prisrčna hvala vsem, ki so kakorkoli pomagali!

Odbor.

IZ NAŠIH VRST

Wickliffe, Ohio. — Tukaj Vam pošiljam naročnino za celo leto, ker ne bi rada videla, da bi bila brez lista, saj ga zelo rada berem. Nanj smo naročeni že ves čas, odkar izhaja. V njem je dosti novic in drugega zanimivega branja. Vsaka slovenska družina bi mogla imeti Ameriško Domovino. Želim Vam dosti novih naročnikov in Vas lepo pozdravljam!

Mrs. Anna Snyder.

Imperial, Pa. — Prejela sem Vaše obvestilo in ko sem mislila odposlati naročnino, je prišla bolezen in tako se kar odlašala. Saj težko pišem, ker vidim samo na eno oko, in še na tisto bolj slabo. Ameriško Domovino bom brala, dokler bom živela. Vsek dan težko čakam, da jo dobim. Vse, kar je notri, rada preberem. Veseli me, da poročate resnico iz starega kraja. Sestra mi večkrat piše od tam in toži, kako težko je življenje, koliko davka mora plačati dvakrat na leto in kako ubogi so ljudje tam. Tudi ona je že 82 let stara.

Listu želim dosti naročnikov in še mnogo let. Zbogom!

Marija Pogan.

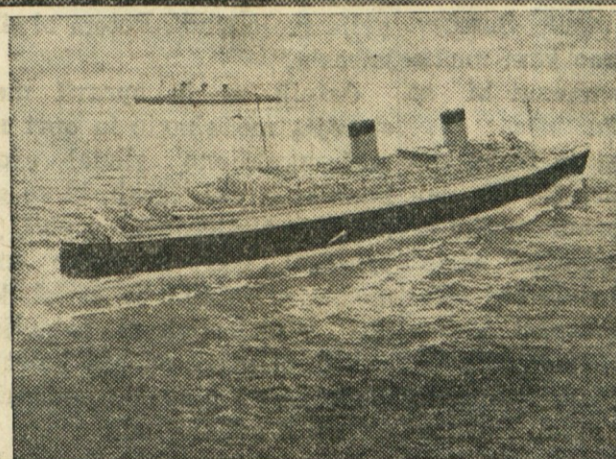
SEDEM PRELEPIH DNI V JUGOSLAVIJO

... s Cunard veleladjama do Cherbourga

Uživajte hitro, udobno potovanje v Evropo na Queen Elizabeth in Queen Mary, največji svetovni potniški ladji! Vaše 5-dnevno ekspresno prekomorsko potovanje se zaključuje s pristankom nekaj ur od Jugoslavije... in s prilikom, da spotoma obiščete Pariz. In vaš vojni Cunard listek vključuje Cunardovo izvrstno postrežbo in hrano (z Vašimi priljubljenimi jugoslovanskimi jedili), in zabavo na ladji, kakor tudi 275 lbs. proste prtljage. Preden odplujete iz New Yorka lahko

uredite za odpremo Vaše prtljage naravnost do večine kontinentalnih mest. Da prihranite na znižanih sezonskih cenah in 10% popusta vožnje tja in nazaj, potujte v Evropo pred 22. aprilom ali po 15. avgustu; vrnite se pred 29. junijem ali po 24. oktobru. Cena vožnje na "Queens" do Cherbourga in nazaj: Turistični razred od \$367; Kabinski razred od \$481; Prvi razred od \$772 (vse cene z dodatno francosko pristatnično takso).

Obiščete Vašega lokalnega potniškega agenta za posredovanje potovanja prav do Vašega cilja!

		ZELEZNIŠKA VOZNA IZ PARIZA		
		Cas	I. Razred	II. Razred
Belgrad	28 ur	\$39.20	\$25.30	
Zagreb	22 ur	\$36.00	\$23.15	
Ljubljana	20 ur	\$34.60	\$22.10	

DOBITE VASE DRAGE V AMERIKO!
Poslužite se priročne, zanesljive Cunardove predplačne posluje. Pomaga Vam z ureditvijo vseh podrobnosti odhoda, prihoda, potnega prostora—nudi osebno pomoč emigrantom. Znižane cene za bona fide emigrante na vseh potovanjih na zapad od 15. oktobra do 15. julia.

CUNARD

Posebnosti na televiziji

SREDA, 14. MARCA

The Man who Refused to Die (CBS 10—11 zv.) Zgodba iz življenja v koncentracijskem taborišču v Treblinki na Poljskem.

ČETRTEK, 15. MARCA

"Forty Million Shoes" (NBC 7:30—8:30) Poročilo o problemih brazilskih kmetov, o nasprotju življenja bogate žene v Rio de Janeiro in revne kmetice.

PETEK, 16. MARCA

Story of St. Patrick (NBC 7:30—8:30) O življenju irskega apostola sv. Patricija.

Bell Telephone Hour (NBC 9:30—10:30) Dunajska operetna glasba in ljubavne melodije. Operna pevka Lisa Della Casa in Franco Corelli.

Cas: E.S.T.
Kanali v Clevelandu: NBC—3
ABC—5
CBS—8

Josip Jurčič:

DOKTOR ZOBER

IZVIREN ROMAN

Deveto poglavje.

Nekaj pred poludnem pridruga voziček. Lisec, ki je bil na vrtu, meni, da je njegov voznik in hiti skozi zadnja vrata v županovo hišo. Tam mu gospodinja županja nasproti pride in pravi:

"Jezes, grajske gospe so prišle!"

"Vse tri? Pri vas? Kaj hočejo?" vpraša Lisec čudeč se in vendar spominjajoč besedi starega doktor Zobra, da mu gre v grad po stanovanje, sluti, da bi bile prišle iz tega vzroka.

"Ali za Boga, kako je vendar to mogoče?" Stopi iz veže ven. Res je stal grajski mali voziček pred krmo, na vozičku ljubki, sedaj sicer zelo zaradeli obrazek plavalase gospe Line, kateri je bilo videti velika zadrega, in z vozička je bila stopila stara teta.

"Vidite, tako je prišlo, iskati vas moramo in prositi," pravi starka v tonu, o katerem je bilo težko reči, ali je šaljiv ali resen.

"Zakaj?" pravi Lisec, ki je hotel imeti razjasnila in obenem sname klobuk pozdravljajoč na vozu sedečo gospi. Nikdar je tu v vasi še videl ni.

"Vi morate z nama v grad. Gospa je zvedela, da ste brez stanovanja in ponuja Vam ga sedaj. Obedve sva morali iti to vabilo izročat, jaz in Lina. Ni bilo drugače. Saj veste, kako je pri nas, nagla odločitev in potem ni noben ugovor mogoč. Nanagloma in obedve me, mislite si! A povejte vendar, jeli res, da nimate več stanovanja, in zakaj ne, za Boga svetega?"

Saj pogoreli niste, hišica še stoji, videli sva jo; a ko sva tam ustavili, kazali so nama, da ste tu pri županu, zakaj vendar?"

Tako golči gospodična Senčarica in iz vsega tega je Lisec mogel videti, da ne ve ničesar o Zobrovem dohodu. Ni-li v gradu bil? Odkod torej že prej po njem napovedano vabilo? Je-li naposled res čarovnik, kakor neumni Volčanje govore? Take misli so v hipec udarile Lisca v glavo, a ni jih

izrekel, hotel je čakati in počiti se.

"Mislim, da ker me vabite na stan, znate, da je prišel stari doktor Zober, v čigar domu sem nastanjen bil, domov, in me prav fino na polje vrgel, kakor se govori."

"Dr. Zober tu! Ah!" začudi se, kakor prestrašena teta, a Lisec bolj obrnen k mladi Lini, govori dalje:

"Sicer pak se srčno zahvaljujem gospicama za njun prijazni trud in odklovanje moje osebe, kakor tudi prosim milostivi gospe izročiti mojo najtoplejšo zahvalo za uljudno vabilo, a obžalujem, da ga ne bom mogel porabljati, ker od denes v tem kraju nobenega stanovanja več ne potrebujem, odhajam namreč proč."

"To pač ni lahko verjetno, gospod Lisec, teta mi je pripovedovala, da se mudite tukaj še kake tedne, da imate še toliko dela. Tako ste ji sami rekli pred tremi dnevi," govori gospična Lina, ki strahu svoje psevdofete pred imenom dr. Zobra niti ni bila opazila. Simpatični glas njen, katerega je Ivan prvič tako od blizu čul in morda še drug čut, spravil je tudi njega v nekako zadrego, posebno ker mu je resnico očitala.

"Razmere so se izpremenile, gospica."

"To vemo; ali le toliko so se izpremenile, da stanovanja nimate; zato hočete oditi. Pri nas pak ga zato nečete, ker so Vas mama tedaj razžalili. Ali teta. Vam je že povedala, da so bili bolni. Ne mislite, da so zmerom taki."

Poslednje besede so bile z nekako žalostno nevoljo rečene in Lisec je videl, kako je bilo deklici ležeče popraviti slabi vtis, ki ga je bila njena mati naredila mu, ko je prvič pri njih gostoljubja zahteval.

Proti temu se je bilo težko ustavljati, posebno tako mehku človeku, kakor je bil Lisec, dasi je imel trden sklep. Torej de:

"Da me ne boste krivo sodili, pridem gotovo k vam v

grad in se bodem milostivi gospe sam zahvalil ter ji razložil, da bi gotovo njeno prijazno vabilo sprejel, ko bi ne bil v meni že sklep storjen, predno sem ta čestiti poziv dobil."

"Tedaj morete precej pristesti," hiti dekletce, "glejte, jaz sedem tu in Vi imate s teto prostora dosti, doma se že še dalje zmenite, naša mama..."

"Nu, dobro, dobro!" pravi teta. "Gospod Lisec, pojte, stopite brž, da naročiva očetu županu... Vi morate iti z menoj... Potrpi, Lina majhno..."

S temi slovi vleče stara gospodična Lisca v vežo. Tu, kamor se od voza ni videlo, prime ga za komolec in skrivnostno pravi:

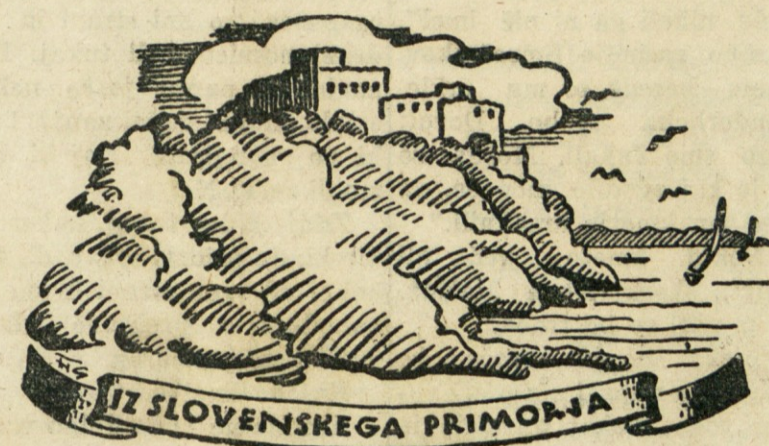
"To je naredil ta Zober, ta strašni, da Vas naša vabi! Nič Lini ne govorite! Ali zdaj morate iti, morate nekaj časa pri nas stanovati, lepo Vas prosim, ni drugače, zavoljo nas vseh! Tih, več Vam povem. Kadar bova sama; ne ustavljajte se nič, mora biti, če je prav mala sitnost za Vas."

Krčmarica pride iz kuhinje. V hitrosti, kakršne je zmožna le ženska, kadar je treba zatajiti misli, vzhičenost, veselje ali žalost ali kakoršne koli izredni položaj duševnega počutja, obrne se tudi Senčarica h krčmarici in ji v isti sapi in v istem skrivnostnem tonu, ki se je pa tudi v novi rabi dobro podajal, govori:

"Kaj ne da, mati županja? Vi tudi tako mislite. Ker imamo mi na vozu premalo prostora in se tudi ne spodobi, da bi nadedi kakor svetojurski selniki, pride popoldne naš hlapec k vam, in mu boste naložili, kar ima gospod Lisec, ki bo od danes naprej pri nas v gradu stanoval in kosil in vse."

Ker z očetom in krčmarjem ni imela niti rečice govoriti — to je bil prej samo izgovor, da je Lisca na samo dobila in mu v nenavzočnosti Linini mogla pošepniti, kar je moral znati, da se ni več branil — odideta zopet k vozu in vsi trije posedejo, kakor se je moglo.

Prej omenjeni kmetje in vaška mladina, od malega Francka županovega, ki je še bosonog in gologlav v sami srajci in s prstom v ustih obglu stal, pa do sosedove Cilje, ki se je začela ob nede-

Kdaj je govoril resnico?

Tržaški delegati italijanske komunistične partije s poslancom Vidalijem so obiskali voditelje komunistične partije Slovenije. Ob tem so si ogledali več slovenskih središč in industrij. Ozračje je bilo zelo pristrano, kakor da bi pozabili na psovke, ki so si jih pred par leti obilno delili.

Po povratku iz Ljubljane je podal v neki tržaški kinodvorani poslanec Vidali poročilo o obisku v Sloveniji. Med govorom sta dve osebi vstali in se mu približali. Aktivisti in policija sta ju takoj zasedli in odnesli iz dvorane, čeravno ni bilo jasno, kakšne namene sta imela. Izvedelo se je, da gre za dva španska begunca. Med državljansko vojno je bil Vidali v Španiji. Doslej se ni še izvedelo točnih podatkov o dveh Špancih, ki sta bila brez dokumentov.

O tem Vidalijevem obisku velja povedati še kaj, saj je zbudil veliko zanimanje v našem mestu in obilo kritik. Je namreč tipičen primer komunistične avtokritike in, če hočete, neznačajnosti. Znano je namreč, kako je Vidali govoril in kritiziral titovce zlasti po znanem sporu v kominformu l. 1948. Tedaj je dejal: "Titov režim je fašističen po zgledu hitlerizma in ga označuje njegov državno policijski in terorističen aparat. Zvezam med OVRO (fašistično tajno policijo), Gestapom in voditelji komunizma v Sloveniji dolgujemo smrt najboljših mednarodnih voditeljev kom. partije v Španji." (Vidali dne 9. okt. 1950).

V potrdilo teh besedi je tedaj

ljah po maši že po fantih ozirati, vse iz bližine je prišlo in tu in tam ali javno ali izza kakega polovičnega zakotja občudovalo lepo grajsko gospico in čudo-čudo, kako je to, da se je enkrat v vas pripeljala in še na delavni dan!

(Dalje prihodnjič)

AMAZONKE V VIETNAMU — Ko je Južni Vietnam zašel v resno stisko zaradi naraščajočega števila in večje podjetnosti komunističnih gverilcev, se je vlada predsednika Diema odločila opremiti in izvežbati v vojevanju tudi dekleta. Na sliki vidimo predsednika pri pregledu enega teh vojaških oddelkov v glavnem mestu Saigonu.

rekla. Slovenske demokratične organizacije pri tem ne nosijo odgovornosti.

Po slovenski obali segajo

Kljub odporu Slovencev v Devinsko-nabrežinski občini so Italijani naselili tam v zadnjih letih več sto italijanskih družin, ki so pobegnile pred titovci iz Istre v Italijo. Njihovo število na tleh omenjene občine je doseglo že blizu 1000 oseb in predstavlja torej skoro tretjino celotnega prebivalstva do konca druge svetovne vojne čisto slovenske občine, ki zavzema jadransko obalo med Trstom in ustjem Timave pri Devinu.

Italijanom to še ni dovolj. Na tleh devinsko-nabrežinske občine hočejo zgraditi še novih 286 stanovanj za begunce. Devinsko-nabrežinska občina je zavrnila gradbeno dovoljenje in to je laške nacionaliste zopet močno razburilo. Pri tem je omenjena zahteva tudi v nasprotju z londonskim sporazumom, pa katerem se je Italija vrnila v Trst. Po tem sporazumu se je Italija obvezala, da ne bo dopustila spreminjanja naraščajočih razmer na po njej pripadnem delu Svobodnega tržaškega ozemlja.

Izgred fašističnih študentov

Sredi preteklega meseca je skupina italijanskih študentov in nahujskanih pobalninov vpriporila nemire pred slovensko gimnazijo v Trstu. Kričali so proti Slovincem in nekaj dijakov in enega profesorja tudi dejansko napadli. Slovenska občinska svetovalec dr. Simčič in dr. Dekleva sta to početje v mestnem svetu ostro obsodila in zahtevala od župana, da poskrbi, da se kaj takega ne bo več ponovilo.

Otvoritev Katoliškega doma v Gorici

V nedeljo, 25. februarja, je gorški nadškof Ambrosi ob asistenci kanonikov msgr. S. Gregorčiča, msgr. H. Carleta, gen. vikarja msgr. Soranza, msgr. Novaka in drugih duhovnikov, prefekta, mestnega župana, predsednika pokrajine in drugih odličnih javnih osebnosti blagoslovil nov Katoliški dom v Gorici z njegovo krasno dvorano. Navzoča je bila tudi skupina odličnih slovenskih zastopnikov iz Trsta in celo iz Slov. Koroške.

Slovinci so napolnili dvorano že dopoldne, prav tako pa popoldne za akademijo. Prišlo so tolike množice, da ni bilo za vse prostora. Katoliški Slovenci na Goriškem so na svoje novo središče ponosni in gledajo s polnim upanjem na boljše možnosti kulturnega in narodnega dela v bodočnost.

Ameriški Slovenci rojakom na Goriškem k njihovem novemu središču častimo in jim želimo v njem obilo uspehov pri njihovem kulturnem in narodnem delu!

Dom začel obravnavati zakon o trgovski politiki

WASHINGTON, D. C. — Odbor predstavnškega doma za "sredstva in način" je začel začetkom tega tedna z zasliševanjem interesentov o zakonu o naši zunanji trgovini. Z delom je bilo treba začeti, ker vsi pričakujejo, da bo obravnavanje zakona trajalo zelo dolgo, da take ali take odločitve pa mora priti najkasneje do 30. junija, kajti takrat poteče veljavnost sedanjega zakona.

Za zakon se opaža veliko zanimanje. Zaslišani bodo skoraj vsi člani kabineta, kar se le redkokrat pripeti. Priglasilo se je pa že nad 200 društev, ustanov in zasebnih strank, ki bi rade povedale svoje mnenje. V dobro novemu zakonu govori izjava republikanskih senatorjev in kongresnikov, da zakona ne smatrajo za politično zadevo. Nevarnost za zakon tiči v pritisku vseh nasprotnikov znižanja carin. Jih po številu ni ravno veliko, toda so izredno dobro organizirani.

V predstavnškem domu upajo, da bo odbor končal s svojim delom že do konca aprila in da bo plenum lahko glasoval o zakonu še tekom meseca maja.

Nov strup v stari pijači

Namesto znanega izreka "v vinu je resnica" nam znanstveniki iz Francije predlagajo, naj "resnico" spremenimo v... strup!"

V vinu je nekaj čreslovine, ki izhaja iz trdnih delov trte (pečk, stebila itd.). V rdečih vinih je čreslovine veliko (1 do 3 grame v litru), v belih pa precej manj (50 do 100 miligramov v litru). Profesorju Maskuelieru iz Bordeauxa se je pred kratkim posrečilo pridobiti iz čreslovine snov, imenovano tanoid ali leukocionidol, katere učinek je preizkusil na kuncih. Injekcija dveh centigramov tanoida, ki jo je vbrizgnil v kunčovo uho, je žival ubila v nekaj sekundah. Manjše doze so povzročile slabost srca, ki je nastala zaradi krčev v arterijah. Učinek na srce je bil manj poguben, če je žival snov pojedla, vendar pa je takrat vplivala na jetra.

Mar bomo po vsem tem manj pili? Mar bomo manj kadili, če vemo, da je nikotin eden izmed najhujših strupov, ki ubije žival skoraj v hipu, ko pride vanjo?

Zgolj formalnost

"Očka, zakaj si pa ženin in nevesta podasta pred župnikom roke?"

"Zgolj formalnost, dragi otrok. Kakor boksača pred bojem."

Ženske dobijo delo

Išče se zanesljiva ženska za čiščenje gostilne, delni čas. Kličite 321-9731.

MALI OGLASI

Nova zidana dvodružinska
16210 Parkgrove Ave., 5-5, sprejemna soba in jedilnica v obliki črke "L", velika kuhinja, vzidana peč in pečica, garaža za 2 avta, lot 50x120. Stavbenik — AN 1-2616. (54)

Naprodaj
G.E. električna peč 36 inč, v dobrem stanju. Kličite OR 1-7653. (52)

Stanovanje oddaja
Stiri čiste sobe s kopalnico oddajo za \$45 mesečno na 1167 E. 58 St., Apt. 5, blizu St. Clair Ave. Kličite WH 3-0010. (55)

E. 52 in Superior Ave.
4 sope in kopalnica, spodaj, se oddajo po zmerni ceni. Kličite ER 1-0145. (55)

Hiša naprodaj
Proda se dvodružinska hiša, 5-5, v zelo dobrem stanju po ugodni ceni v okolici Collinwood. Kličite 851-2140. (14, 15, 16, 19, 21, 23 mar)

Mrs. M. V. iz Svoboda Ave., Clev., O. piše: Pošljite mi še eno steklenico LOVIAN CAPSULES. Prva steklenica, ki sem jo sedaj potrošila, mi je čudovito pomagala! Umirila je moje živce, olajšala moj revmatizem in se sedaj počutim prav srečna. Vsem in vsakemu priporočam LOVIAN CAPSULES.

LOVIAN CAPSULES
MANDEL DRUG CO.
15702 Waterloo Rd., Cleveland 10, O.
Razpošiljamo vsespodaj:
25 za \$1.95, 50 za \$3.69, 100 za \$6.49
Lekarna odprta do 6. zvečer.
Zaprta ob sredah in nedeljah.

Karel Mauser:

Puntar Matjaž

Fovest iz časov kmečkih puntov in turških bojev.

Samo da se reši strdenih Agatinih oči, samo da ne vidi več zibel!

Oštrnikov je tu, Vid tudi, Smrečnikov nekaj dopoveduje Vaznikovemu.

Samo ne čakati, ne odlašati! Vek otrok in žena je hujši od smrti.

"Če ne vzdržimo, bežite v les!"

Matjaž je prišel do glasu.

Ne več čakati! Agata, naslonjena na starega Sedmenika, dvigne roko.

Vid z vekom plane navzdol. Za njim Matjaž in Florijan.

Z norim krikom stoji stari Samec na vrhu.

Zarja med gorami gori kakor za pokop.

Wunderlicha ni videti. Češnik je. Z izbuljenimi očmi strmi v Matjaža.

Kmetje vro z vseh koncev. Morje sekir in kosa, tu pa tam pravo orožje.

"Vseh ne bo", zine Vid.

"To sem vedel že zdavnaj."

V Matjaža se vrača mir.

Pričakoval jih je še manj. Od one strani jih ni veliko. Za Češnika mu ni. Bolje, da bi ga sploh ne bilo. Kaj naj počne s tem človekom, ki mu šklepečejo zobje že zdaj, ko kresovi še niso prav začeli goriti na koroški strani?

Nihče ne vprašuje za poveljnikom. Vse oči so obrnjene v Matjaža.

Ne more se braniti.

"Vemo, kako je bilo v Podkloštru."

Vid, Florijan in Oštrnikov mu stopijo ob stran.

Množice kar naprej vro.

"Da bi imeli orožje kakor gospoda", skoraj zastoka nenadoma Matjaž. "Do Benečije bi jih porinili nazaj."

"Gradov se gotovo nobeden ne bo zganil", butne Vid iz sebe. "Rottenstein bo zavalil zadnja bruna pred vrata."

Matjaž se prečenja množico. "Tri tisoč mož je skoraj gotovo. Mogoče, da vzdržimo."

Prične se posvet.

Češnik se vneva za Vrata.

"Največ upanja imamo, da se ustavimo kje na strmini. Turki so gotovo s konji."

Matjaž ni za Češnikovo misel.

Po dolgem posvetu se je vojska vzdignila. Sekire na dolgih toporiščih so se zamajale, kose so zableščale, čuden trepet je švignil skozi množico.

Prvi begunci so bežali v les. Pa so sredi bega in s široko razprtimi očmi strmeli v množico, ki se je valila, valila ...

Sekire so se majale.

Bilo je jutro pred sv. Jakobom.

Brenčanje kos je polnilo ozračje.

Kresovi so goreli po koroški strani.

Napad na Gradiško se je Turkom ponesrečil. Poveljnik mesta se ni hotel spustiti v odprt boj, temveč je mirno čakal za utrnjen obzidjem.

Iskender beg se je obrnil proti Soci.

V tem času se je kmečka vojska usipala na Kakovo, da se pred Vrti zadrži nevarnika.

Utež, ki je nevidna vse dni visela v zraku, se je nižala. Matjaž sam je čutil, da nekaj ni prav, da nesreča čepi v vsaki špranji, v vsaki luknji, da škropi celo iz potoka, ki se poganja z gora v dolino.

Žejna vojska je pila. V prašna perišča so zajemali vodo, da jim je tekla med prsti.

Matjaž je ogledoval prostor.

"Po vrheh ne morejo s konji. Če udarijo naravnost, smo na boljšem. Tudi tri tisoč kosa nekaj pomeni."

"Največja nevarnost bi bila,

če nas zajamejo od zgoraj in od spodaj", meni Samčev. "Potlej se nimamo kam umakniti. Samo posamezni bi se morda še rešili."

"Pripraviti se je treba na vse", krhne Matjaž. "Ne bojim se toliko napada, bojim se le, da ne bi v množici nastal preplah. Pogled Češnika! Skoraj ga ni moč spoznati. Kakor da je ob pamet. Čudim se, da Wunderlicha še ni, Schmida iz Trebinja sem videl, Hennsela tudi ni nikjer. To je tudi Češniku vzelo ves pogum."

"Še nikoli ga ni nič imel", se suho zasmee Smrečnikov. "Samo besede so mu tekale. Wunderlicha ne bo. Dovolj dolgo smo čakali. Morda se mu je kaj zgodilo, mogoče, da so se mu kmetje umaknili."

"Nekaj kmetov več ali manj", skoraj sikne Matjaž. "Pripraviti se bo treba."

Vojska poseda, vroče je, možje kar naprej s perišči zajemo vodo. Nekaj starejših je čudno potrhih in tiho sede poleg mlajših, ki se razgovarjajo.

V sekire in kose se lovi sonce, da bliskajo ostrine. Matjaž s turško sabljo ogleduje hrib in prečenja položaj.

"Kakšnih pet sto mož bi moralo tja na vrh. Če bi Turki le poskušali priti od zadaj. Od Ziljice gori nas skoraj ne morejo iznenaditi."

Vendar Vid sproži misel, da jih lahko Turki obidejo tudi od Ziljice in da bi bilo dobro, tudi to stran dobro zastražiti. Če ostane dva tisoč mož glavnine, je dosti.

Možje naj se zdaj odpoti-jejo, zakaj boj bo hud, nemara nič lažji kot v Podkloštru. Matjaž se misli ne upira. "Prav, prevzemi ti vodstvo zgoraj. Oštrnikov pa naj straži in drži ziljsko stran. Danes Turkov še ne bo in do večera

ne mara tudi Wunderlich pripelje svoje ljudi. Potem bi sila narasla."

Češnik se je spravil med starejše možakarje in oprt na meč zgubljeno gledal proti beneški strani. Strah, ki se ga nikoli v življenju ni znebil, je pritiskal nanj z vsako uro močnejše. Počemu je prišel, ko niti, Wunderlich ni pripeljal svojih. Nemara so bili kmetje modrejši od njega in podrsnili v les z drugimi vred.

Počemu je prišel? Da gleda ognjeno morje in dim, ki se razpušča po oni strani in že draži nosnice tudi tukaj. Denarja od punta je še nekaj ostalo, kdo bi vedel zanj? Turki so ga pobrali. Kaj bi mu mogli reči? Nič.

Zdaj čaka tukaj kakor v kletki, da pridri vihar, da zabobni od vseh strani in da se nazadnje s prekiano glavo zvali kam pod breg.

Kaj bo imel od vsega?

Kmetje ne bodo dolgo vzdržali na planem. Ko bo turški krik zmedel prve vrste, se bo sesulo vse. Vsak bo gledal, da bo nekam planil. Mladi se bodo morda še rešili, od starejših težko kdo.

Češnikova plašnost raste. Roke spuste meč in oči se zbeganogledajo po sosedih.

"Zlodej bo", izdavi težko.

Nekaj starejših možakarjev je komaj čakalo na besedo.

Doma je bilo poguma čez mero, zdaj, ko so gledali gol-tajče plamene, je tudi v njih rasla plašnost z vsakim hipom.

Mar bi ostali doma in bežali z družinami v les. Na varnem bi bili. Kar bi ostalo, bi ostalo. Bog pomagaj. Da si človek le življenje ohrani.

Smrečnikov Florijan ostro opazuje Češnika. Po obrazih sklepa, da so Češnikove besede nekaterim možem po godu.

Da Češnik ne govori v Mat-

jažev prid, je prepričan. Na Češnikovem prepadlem obrazu ni niti kaplje poguma. Šklepetajoča čeljust se mu odpira in zapira.

Predalec je, da bi slišal, kaj govori. Le to sliši, da nekaj možakajev pritrjevalno mr-

mra.

"Čajnik!" sikne skoz zobe. "Da bi zdaj prišel valpet, ob-jel bi mu kolena in ga prosil za milost."

Matjažu tega ni omenil.

Koj popoldne so se privlekli prvi begunci s Predila. Nekaj žena je bilo kakor ponorelih. več.

Mlada ženska je kar naprej nihala z glavo, nesla enega otroka v naročju, enega vlekla z roko in skoraj na ves glas kričala: "Ubili so ga, ubili so ga!" Eden starčkov se je sosedel koj, ko se je ustavil. Matjaž je videl, da ne bo dolgo

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

več.

GRDINA POGREBNI ZAVOD

1053 East 62 St. . . . 17002 Lakeshore Blvd.

Pokličite podnevi ali ponoči

Henderson 1-2084 KEnmore 1-5300

Moderno podjetje — Zmerne cene

Sedeminseddeset let

nudi KSKJ ljubeznjivo bratsko pomoč svojim članom in članicam. vdomam in sirotam, v slučaju bolezni, nesreče ali smrti.

**KRANJSKO
KATOLIŠKA**

**SLOVENSKA
JEDNOTA**

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki

Premoženje: \$13,500,000.00
Število certifikatov: 43,000

Ce hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, došteni in nadsolventni podporni organizaciji —

KRANJSKO SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI

kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema pod svoje okrilje moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikate za odrasle in mladino od \$500.00 do \$15,000.00.

K. S. K. JEDNOTA nudi tri načrte operacijskih podpor do vsote \$400.00.

Ako še nisi član ali članica te mogoče in bogate katoliške podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj — bolje danes kot jutri!

STARS, VPISITE SVOJE OTROKE V KSKJ!

Za pojasnila o zavarovalni vprašajte tajnike ali tajnice krajevnih društev KSKJ ali pa pišite na:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago St.

Joliet, Ill.

ČE SE SELITE

izpolnite ta odrezek in ga nam takoj pošljite. Ni potrebno, da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko. Navedba starega naslova je nujna.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

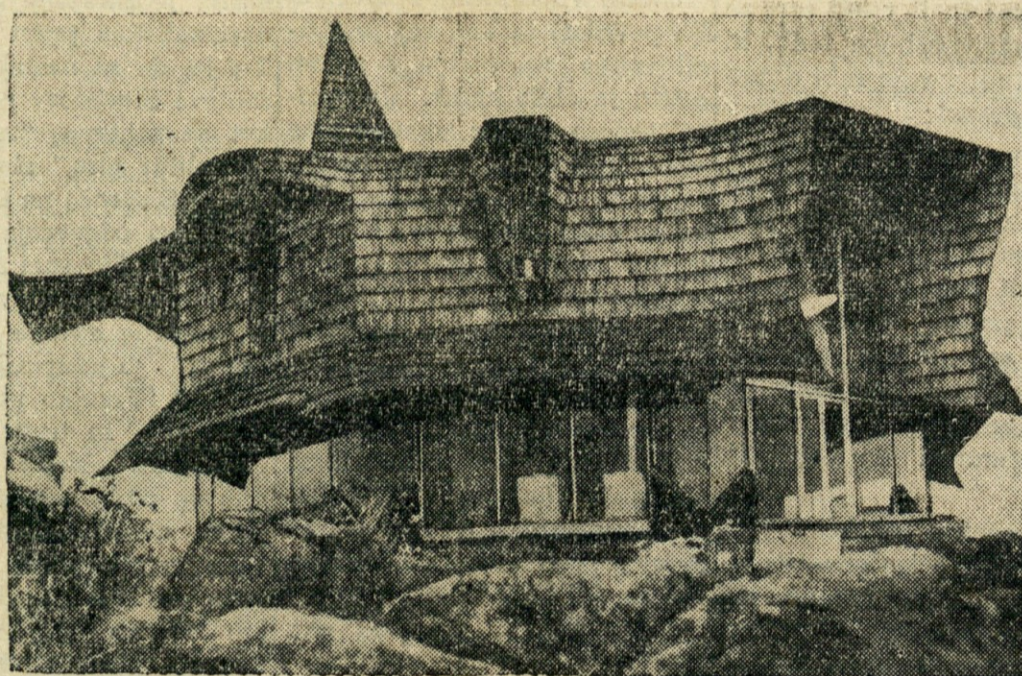
Cleveland 3, Ohio

Moj stari naslov:

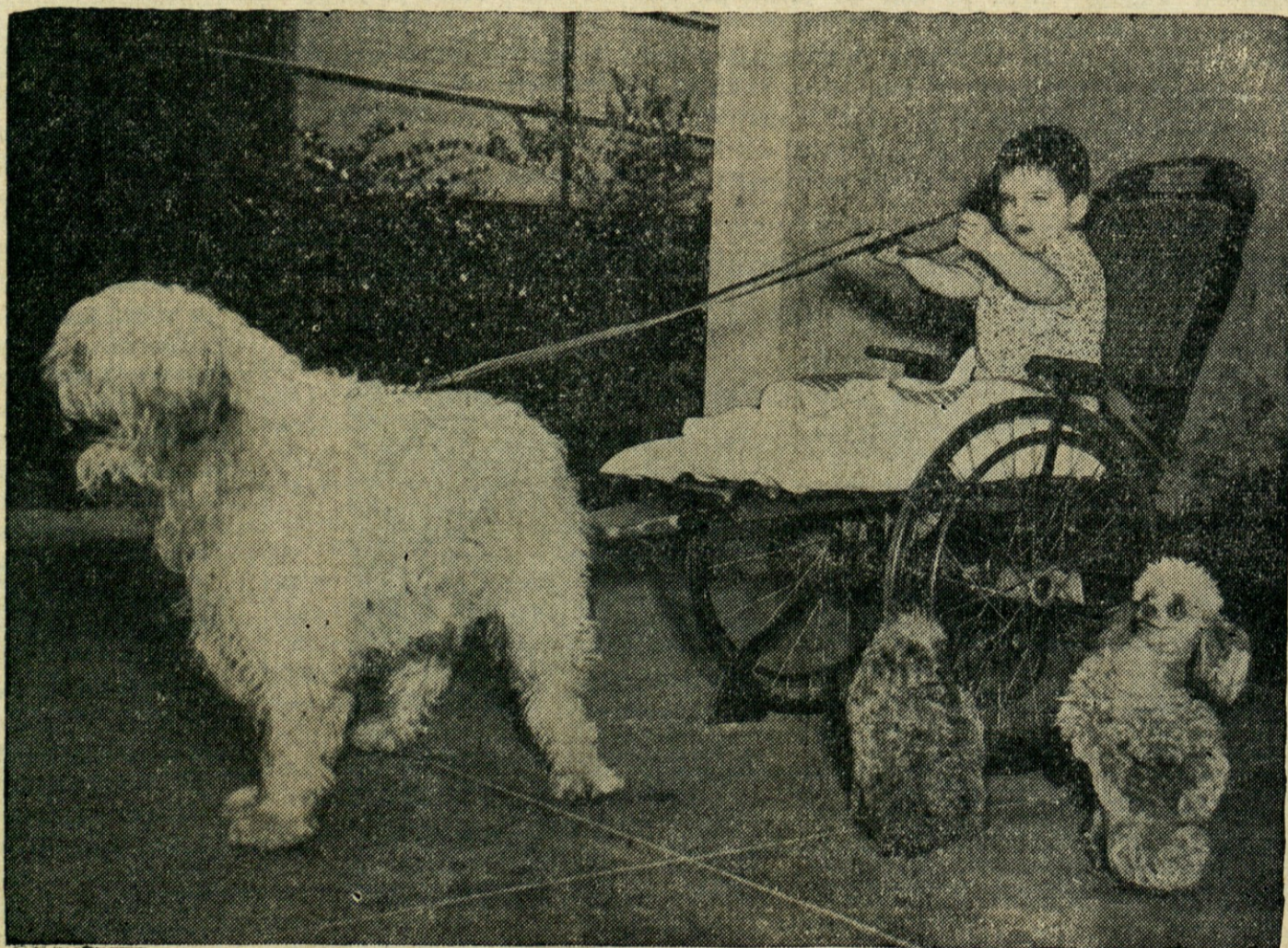
Moj novi naslov:

MOJE IME:

PROSIMO, PISITE RAZLOČNO

PO LASTNI ZAMISLI — Mr. in Mrs. Jack Joyce v Snyder, Okla., sta začela zbirati gradivo za svoj lastni dom pred 15 leti, ko sta se poročila. Zbirala in gradila sta po lastni zamisli iz cedrovega lesa in stekla. Nastalo je, kar kaže slika.

PASJA VPREGA — Pasje vprege so v navadi v polarnih pokrajinah, pa še tam jih polagoma nadomešča motor. Mark Anderson, 4 let stari dečko, je vpregel psa v svoje vozilo v bolnišnici v Los Angelesu.

SVET HOČE SVOJE VESELJE — V ob koncu predpusta in na Pusta prirejajo v raznih krajih posebne pustne sprevede. V Evropi je po tem znana zlasti Niza na Francoski Rivieri. Na sliki vidimo umetnika, ki pripravlja enega izmed velikih in tak spreved.

CHICAGO, ILL.

REAL ESTATE FOR SALE

MORTON GROVE — BY OWNER
3 bdrm. 6 yr. old ranch home. Att. gar., face brick, 750 sq. ft. fin. rec. rm. 45x200 ft. lot, fenced yard. W-W crptg., appls. \$24,900.
YO. 5-5059. (53)

SKOKIE — BY OWNER
6 room brick ranch. Ceramic tile bath & kitchen. Nr. church, paroc. & pub. schools. C.T.A., shopp. Mid \$20's. ORchard 5-7640. (53)

EVERGREEN PARK — BY OWNER
Convenient. 3 lge. bdrms. Beaut. kept 7 rm. ranch. Closets galore. Gas ht. Rec. rm. Insulated bsmt. Walk. dist. all schools, shpg. transp. Upper \$30's. GA. 2-7163. (52)

OAK PARK — BY OWNER
Income property
1st fl. 6 rms. Modern paneled cab. kit., cer. tile bath. Fin. bsmt. 3 room apt. on 2nd. Sep. entrance. Gas ht. 52x135' landscpd. fenced cor. lot. 2 car gar. Immed. Possess. Many extras. EUclid 3-4533. (54)

OAK PARK — BY OWNER.
ATTRACTIVE 6 Room residence North of Congress Expressway. Near Austin. Convenient to L. 3 Bedrooms, 1 1/2 baths. Gar. gas furnace, low taxes. Excellent schools. \$21,500 for quick sale.
EUclid 6-5562. (53)

PARK RIDGE — BY OWNER
2 bedroom brick ranch plus knotty pine panld. den. Excel. loc. Near schools, shopp., transp. \$20,500 for quick sale. TA. 5-2666. (53)

LOMBARD — BY OWNER
5 rm., 2 bdrm., Cape Cod expand. Bsmt. Gar. Tile bath, plastered walls. Gas ht. Nr. schools. Lot 66x194. Asking \$15,900. MA. 7-7163. (54)

LINCOLNWOOD —